

Рэзанансная тэма

КРЫНІЦА ГВАЛТУ — ЧАЛАВЕК,

або Як і ці трэба абараняць беларусаў ад саміх сябе

«Эканамічны гвалт», «пера-следаванне» і «дамаганне», афіцыйная забарона біць дзяцей і іншыя новаўвядзенні і тэрміны маглі з'явіцца ў Беларусі, калі б у краіне зацвердзілі распрацаваную ў Міністэрстве ўнутраных спраў (МУС) канцэпцыю праекта закона «Аб супрацьдзеянні хатняму гвалту». Але падрыхтаваны дакумент жорстка раскрытыкавалі і Прэзідэнт, і розныя афіцыйныя ведамствы, і звычайныя беларусы.

Сям'я: каштоўнасць ці небяспека

У МУС лічаць, што канцэпцыя накіравана на ўмацаванне традыцыйных для беларускага грамадства сямейных каштоўнасцяў. Іх апаненты настойваюць, што прапанаваныя ідэі ўводзяць новую крымінальную адказнасць і падрываюць само паняцце сям'і.

— Некаторыя новаўвядзенні гэтай канцэпцыі змяняць усё наша жыццё, калі яны будуць прынятыя. Пачынаючы ад уладкавання нашай сям'і і ўзаемаадносін паміж дзецьмі і бацькамі і паміж мужам і жонкай і заканчваючы стасункамі паміж людзьмі ў грамадстве. Некаторыя моманты канцэпцыі змяняць самі асновы нашага грамадства, — упэўнены Пётр ШАПКО, старшыня аб'яднання «Горад без наркатыкаў». — Апошні год у прэсе тэма хатняга гвалту так шырока абмяркоўваецца, што ў многіх грамадзян, пэўна, ужо склалася меркаванне, што сям'я — самае небяспечнае месца для існавання чалавека.

Канцэпцыя мае каласальны дысбаланс паміж правамі і абавязкамі мужчын, якія часцей за ўсё падаюцца як агрэсары, і жанчын, якія пазіцыянуюцца як ахвяры. А бацькі, як правіла, выступаюць наўмыснымі крыўдзіцелямі сваіх дзяцей. Праектам гэтага дакумента справы хатняга гвалту фактыч-

на выводзяцца за межы адміністрацыйнага і крымінальнага працэсу — адзінага спосабу з дапамогай закону высветліць, якія адбываліся падзеі, лічыць Ігар МАРЗАЛЮК, старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў па адукацыі, культуры і навуцы, і дадае, што пэўныя прапановы канцэпцыі супярэчаць і Кодэксу аб шлюбе і сям'і, і Канцэпцыі нацыянальнай бяспекі:

— Распрацаваная органамі Міністэрства ўнутраных спраў кан-

шай, а таксама калі яму забараняюць працаваць ці вучыцца.

— Я не ўбачыў у канцэпцыі дакладных дэфініцый! Што такое псіхалагічны гвалт? Нельга пра-жыць усё жыццё ў шлюбе і ні разу не пасварыцца. А што такое эканамічны гвалт? Не даў грошай на брыльянты? — эмацыянальна выказваецца Ігар Марзалюк.

Незадаволены спецыялісты і павелічэннем магчымасцяў прадстаўнікоў МУС і старонніх людзей, уключаючы грамадскія аб'яднан-

робіць няправільна?» — задаецца пытаннем дэпутат.

У канцэпцыі прапанаваны і спосабы абароны ад агрэсараў. Крыўдзіцель павінен будзе пакінуць дом на 15 сутак, узяўшы толькі асабістыя рэчы і пакінуўшы ключы ад кватэры пацярпелым. Мяркуецца, што агрэсару вынесуць абароннае прадпісанне і забараняць высятляць месца знаходжання яго ахвяры, а таксама мець з ёй стасункі і распаараджацца сумеснай маёмасцю. Хатні гвалтаўнік мусіць прайсці спецыяльную карэкцыйную праграму, скіраваную на змяненне паводзін. Канцэпцыя прадугледжвае, што дзеці, пацярпелыя ад гвалту, па магчымасці будуць з'язджаць да сваякоў, пакуль будуць вырашацца сямейныя праблемы.

Пункт невяртання

Думаецца аднак, што, колькі б законаў ні існавала і як бы ні гучалі іх фармулёўкі, усё адно самае галоўнае — тое, як яны прымяняюцца на практыцы і наколькі дзейснымі застаюцца для людзей. Напрыклад, вызначыць межы, дзе канчаецца сямейная сварка і пачынаецца метадычнае штодзённае зневажанне (чытай — псіхалагічны гвалт), вельмі цяжка, і ў кожным выпадку межы свае, іх не прапісаць ніякімі канцэпцыямі.

— У некаторых еўрапейскіх краінах канцэпцыі падобнага тыпу былі прынятыя, аднак наступствы іх прымянення за апошнія 10—15 гадоў не вывучаліся. Значыць, распрацоўшчыкі іх не даследавалі і, на маю думку, гэта памылка, — дадаў старшыня аб'яднання «Горад без наркатыкаў». — Прапанаваная нам канцэпцыя заснавана на замежным вопыце, а замежны вопыт базуецца на Стамбульскай канвенцыі.

Улічваючы крытыку на ўсіх узроўнях, канцэпцыя, наўрад ці будзе прынятая. Аднак застаецца пытанне: што рабіць, каб супрацьдзейнічаць хатняму гвалту? З аднаго боку, нельга замоўчваць праблему

яго існавання. З другога — не трэба перабольшваць яе маштабы, заклікаюць спецыялісты.

— Сённяшнія заканадаўства гарантуе нармальнае чалавечае існаванне і ўсе правы ў межах сям'і і за яе перыметрам. Я не разумею, навошта прыдумваць дадатковы заканадаўчы акт, калі дастаткова сучасных інструментаў, каб пакараць дэбашыра, гвалтаўніка, хулігана, у тым ліку і таго, што займаецца хатнім хуліганствам, — здзіўляецца Ігар Марзалюк. — Мяне абражае рэклама ў беларускіх супермаркетах з плакатамі, адкуль я даведаўся, што жыву ў краіне паталагічных сямейных садыстаў. Калі чытаю, што трое з чатырох беларусаў зазналі хатні гвалт, я не разумею, адкуль гэтыя лічбы, наколькі бездакорная гэтая сацыялагічная статыстыка. Калі гэта вынік судовых расследаванняў, то ці пакараныя агрэсары?

Разам з тым у МУС сведчаць, што ў органы ўнутраных спраў штогод паступае каля 120 тысяч зваротаў аб хатнім гвалце, або кожны дзясяты зварот. І гэта толькі зафіксаваныя лічбы. Штогод каля 100 чалавек гінуць ад рук сваякоў, а гэта кожная трэцяя смерць ад гвалтоўных дзеянняў іншых людзей. А яшчэ статыстыка сведчыць, што каля 80 % гвалту ў сям'і здзяйсняецца пад уплывам алкаголю.

— Калі мы гаворым пра выкараненне хатняга гвалту як з'явы, то, на нашу думку, ніякіх рэальных спосабаў барацьбы канцэпцыя ў сабе не нясе. Калі мы хочам дасягнуць выніку ў супрацьстаянні гвалту ў сям'і, то трэба зразумець, што яго крыніца — не мужчына, не жанчына, не дзіця, а чалавек. І ад таго, якія якасці закладзены ў малое, будуць залежаць усе яго сацыяльныя стасункі ў дарослым жыцці і яго ўплыў на наша жыццё. І менавіта на гэта трэба скіраваць дзяржаўныя праграмы, — упэўнены Пётр Шапко. — Галоўнае — не перайсці пункт невяртання, за якім, як паказвае гісторыя, ідзе знікненне народа.

Ірына СІДАРОК.

Карысная шпаргалка

Як захаваць вітамін С у агародніне падчас гатавання

Даныя па вывучэнні харчавання дзяцей у Беларусі сведчаць, што вельмі часта школьнікі і дашкольнікі не атрымліваюць неабходныя ў іх узросце рэчывы — бялок, вітаміны і мінеральныя солі, кальцый. Іх дэфіцыт з часам вядзе да розных захворванняў.

— Незбалансаванасць амінакіслотнага складу ежы вядзе да нізкай забяспечанасці арганізма бялком. Празмернае ўжыванне тлустых страў і ласункаў, а менавіта гэтымі прадуктамі перш за ўсё імкнуцца дапоўніць харчаванне дома бацькі, вядзе да парушэння абмену рэчываў, а з часам і да розных хвароб, — расказвае загадчык 3-га педыятрычнага аддзялення 3-й гарадской дзіцячай клінічнай паліклінікі г. Мінска Людміла КІПЦЭВІЧ. — Нястача ў рацыёне агародніны, парушэнне тэхналогіі яе прыгатавання пазбаўляе дзяцей неабходнай

колькасці вітамінаў і мінеральных соляў. У хатніх умовах гэтыя недахопы ўзмацняюцца яшчэ і тым, што ежа нярэдка гатуецца на два дні. Доўгае яе захоўванне разбурае вітамін С, пагаршае засваенне іншых яе інгрэдыентаў. Недастатковае ўжыванне малака і тварагу вядзе да недахопу кальцыю ў арганізме. Мы назіраем яго рэзкі дэфіцыт асабліва ў дзяцей падлеткавага ўзросту. І ў дзіцячых установах, і дома яшчэ недастаткова і часам няправільна выкарыстоўваецца алей, з-за чаго дзіця пазбаўлена важных у фізіялагічных адносінах поліненасычаных тлустых кіслот.

Нашы з вамі памылкі ў харчаванні можна пералічваць бясконца. У новай рубрыцы «Карысная шпаргалка» для бацькоў і ўсіх ахвотных мы раскажам пра сакрэты здаровага харчавання і правільнае прыгатаванне ежы. Калі ў вас ёсць пытанні з гэтай нагоды, задавайце. На іх адкажуць педыятры і дыетологі.

Не знішчыць далікатны вітамін

Сёння мы раскажам пра метады і хітрыкі, якія дазваляць захаваць як мага больш каштоўнага вітаміна С.

1. Агародніну падчас варкі апускаюць у кіпячую падсоленую вадку.

Падчас прыгатавання супоў агародніну закладваюць у гатовы кіпячы булён (мясны, рыбны, грыбны) у такой паслядоўнасці, каб яна не пераварылася. Капусту апускаюць у кіпячую вадку часткамі, каб вада адразу закіпала зноў, і не пераварваюць. Зялёны гарошак і буракі ў салёнай вадзе не вараць, паколькі гарошак такім чынам доўга не разварваецца, а буракі губляюць свае смакавыя якасці.

2. Агародніну пакрываюць вадой ці булёнам цалкам. Нельга папаўняць вадкасць, якая выкіпела, халоднай вадой. Кісларод, які паступае з вадой, акісляе вітамін С і зніжае яго колькасць.

3. Нельга часта размешваць змесціва каструлі. Пры неабходнасці гэта робяць асцярожна, не дастаючы агародніну з вадкасці, каб пазбегнуць яе кантакту з паветрам.

4. Агародніну (моркву, буракі, бульбу), прызначаную для прыгатавання халодных страў (салатаў, вінегрэтаў), вараць у неачышчаным выглядзе ў вадзе ці на пары.

5. Адвары ачышчанай агародніны выкарыстоўваюць для прыгатавання першых страў, соусаў і падлівак. У іх змяшчаюцца вітамін С, некаторыя вітаміны групы В, солі калію і іншыя мінеральныя рэчывы.

6. Падчас прыгатавання кампотаў і кісялю са свежазамарожаных ягад і фруктаў іх абмываюць пратоўнай вадой, не размаражваючы, і адразу ж кладуць у кіпень. Так лепш захоўваецца вітамін С. Калі фрукты размарозіць на паветры да варкі, вітамін С цалкам разбурыцца.

Алена КРАВЕЦ.